

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 304/2012-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. júna 2012 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. E. H., N., zastúpenej advokátom Mgr. Ľ. Š., Advokátska kancelária, N., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom a rozhodnutím Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. Kc 44/2012-7 z 3. apríla 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. E. H. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. júna 2012 doručená sťažnosť JUDr. E. H., N. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom a rozhodnutím Generálnej

prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) č. k. Kc 44/2012-7 z 3. apríla 2012.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) č. k. 18 C 61/2001-565 zo 4. mája 2010 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Co 272/2010-595 z 15. februára 2011, ktoré nadobudli právoplatnosť 6. apríla 2011, bol zamietnutý návrh sťažovateľky a spol., ktorým sa voči žalovanému domáhali zaplatenia sumy 3 020,65 € s príslušenstvom. Dovolanie sťažovateľky a spol. proti označenému rozhodnutiu krajského súdu bolo uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 153/2011 z 1. marca 2012 odmietnuté, pretože smerovalo proti rozhodnutiu, proti ktorému nebolo prípustné. Následne podaním zo 6. marca 2012 adresovaným generálnej prokuratúre podala sťažovateľka a spol. podnet na podanie mimoriadneho dovolania proti rozsudku krajského súdu č. k. 6 Co 272/2010-595 z 15. februára 2011 v spojení s rozsudkom okresného súdu č. k. 18 C 61/2001-565 zo 4. mája 2010, a to „... z dôvodov uvedených v § 243e ods. 1 písm. c/ O. s. p.“.

Z príloh sťažnosti podanej ústavnému súdu vyplýva, že predmetný podnet sťažovateľky a spol. na podanie mimoriadneho dovolania bol „... z poverenia generálneho prokurátora Slovenskej republiky...“ preskúmaný Krajskou prokuratúrou v Nitre (ďalej len „krajská prokuratúra“), ktorá listom č. k. Kc 44/2012-7 z 3. apríla 2012 (tento list je napádaný v konaní pred ústavným súdom, pozn.) sťažovateľke a spol. oznámila, že ich podnet na podanie mimoriadneho dovolania odkladá, pretože neboli zistené dôvody na jeho podanie.

Sťažnosťou podanou ústavnému súdu sťažovateľka vyjadruje svoju nespokojnosť „s rozhodnutím generálnej prokuratúry č. k. Kc 44/2012-7 z 3. apríla 2012“ (v skutočnosti sa pod uvedenou spisovou značkou jedná o oznámenie krajskej prokuratúry, pozn.), pričom sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

„Vzhľadom na to, že Generálny prokurátor Slovenskej republiky v konaní rozhodol spôsobom vyššie uvedeným, porušil tým základné právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie upravené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako i v čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd. Za porušenie jej základného práva považujeme najmä to, že navrhovatelia ako účastníci konania majú právo dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia, a to aj v prípade, ak rozhodnutie vyznieva v ich neprospech. Uvedenou vadou trpí tak rozhodnutie prvostupňového ako aj odvolacieho súdu. Ak mal súd za to, že ohliadku je potrebné vykonať a nakoniec od jej vykonania upustil, bolo nevyhnutné túto skutočnosť v odôvodnení rozhodnutia riadne zdôvodniť, najmä prečo ju nevykonal, keď ju sám nariadil, alebo akým dôkazom nahradil skutočnosti, ktoré mohli a mali byť zistené ohliadkou, aj keď ohliadku nemožno nahradiť žiadnym iným dôkazom napr. výsluchom účastníkov, vzhľadom na to že, ide o špecifický dôkaz, prostredníctvom ktorého súd získa priame poznatky o skutočnostiach svojimi zmyslami. ...

Rozhodnutie súdu, resp. jeho odôvodnenie bez toho, aby sa súd vysporiadal s touto skutočnosťou (prečo nevykonal ohliadku, keď ju sám nariadil, akým dôkazom preukázal skutočnosti, ktoré mali byť preukázané ohliadkou atď.) je vágne a nepreskúmateľné, keďže absentujú podrobné a hlavne presvedčivé dôvody upustenia od nariadenej ohliadky. Tieto skutočnosti boli namietané aj v podanom odvolaní a ani odvolací súd sa s nimi nevysporiadal, len si osvojil tvrdenia prvostupňového súdu. Taktiež v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu bolo nevyhnutné zdôvodniť, prečo sa ani odvolací súd týmito dôkazmi nezaoberal.

Ďalej máme za to, že aj Generálny prokurátor Slovenskej republiky prevzal pochybenia oboch súdov, keď neskonštatoval porušenie práva na spravodlivé súdne konanie upravené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky u sťažovateľky v tak viditeľnom prípade. Sťažnosťou napadnuté rozhodnutie Generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. k. Kc 44/2012-7 zo dňa 03.04.2012 vykazuje známky „povrchnosti“, čomu nasvedčuje už samotné odôvodnenie porušenia práva na spravodlivé súdne konanie nedostatočným a nepreskúmateľným odôvodnením súdneho rozhodnutia. Generálny prokurátor Slovenskej republiky sa v posudzovaní tak závažného prípadu a celkom zreteľného porušenia základného práva garantovaného Ústavou Slovenskej republiky obmedzil iba na konštatovanie, že odôvodnenie rozsudkov súdu prvého stupňa ako aj odvolacieho súdu považuje za jasné a presvedčivé. Takéto odôvodnenie rozhodnutia v

žiadnom prípade nemožno považovať pre sťažovateľa ako uspokojivé a dostatočne vysvetľujúce.

Z uvedeného dôvodu máme za to, že postupom Generálneho prokurátora Slovenskej republiky pri posudzovaní podnetu na podanie mimoriadneho dovolania rozhodnutím č. k. Kc 44/2012-7 zo dňa 03.04.2012 došlo k porušeniu práva sťažovateľky JUDr. E. H.,... na spravodlivé súdne konanie upravené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka žiada, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie takto rozhodol:

„1. Základné právo na spravodlivé súdne konanie sťažovateľov, upravené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Generálneho prokurátora Slovenskej republiky rozhodnutím č. k. Kc 44/2012-7 zo dňa 03.04.2012 porušené bolo.

2. Rozhodnutie Generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. k. Kc 44/2012-7 zo dňa 03.04.2012 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. Generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky prikazuje, aby vo veci konal.

4. JUDr. E. H.... priznáva finančné zadosťučinenie v sume 8.971,63,-EUR, čo predstavuje súčet žalovanej istiny s príslušenstvom a trov právneho zastúpenia Eur (slovom osemtisícdeväťstosedemdesiatjeden eur šesťdesiattri centov), ktoré je Generálny prokurátor Slovenskej republiky povinný JUDr. E. H.... vyplatiť do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia (nálezu).

5. JUDr. E. H.... priznáva trovy konania a právneho zastúpenia 269,58 Eur (slovom dvestošesťdesiatdeväť eur päťdesiatosem centov), ktoré je Generálny prokurátor Slovenskej republiky povinný zaplatiť na účet advokáta Mgr. L. S., N., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (nálezu).“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom konania ústavného súdu je posúdenie, či oznámením podľa sťažovateľky „vydaným generálnou prokuratúrou“ (v skutočnosti ide o oznámenie krajskej prokuratúry, pozn.) č. k. Kc 44/2012-7 z 3. apríla 2012 došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd v prvom rade podotýka, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom sťažovateľky, ktorá v danom prípade má sama právnické vzdelanie a navyše je zastúpená aj kvalifikovaným právnym zástupcom. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľka domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľka domáha v petite svojej sťažnosti, preto v danej veci ústavný súd rozhodoval iba o porušení toho základného práva (čl. 46 ods. 1 ústavy), ktorého vyslovenia porušenia sa sťažovateľka domáha v návrhu na rozhodnutie, t. j. v petite sťažnosti. Tvrdenia o porušení iných práv (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 36 ods. 1 Listiny

základných práv a slobôd), ktoré sťažovateľka uvádza iba v texte sťažnosti mimo petitu, je podľa názoru ústavného súdu potrebné považovať iba za súčasť jej argumentácie (napr. III. ÚS 149/04, III. ÚS 235/05, II. ÚS 65/07).

Ústavný súd v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že sťažnosťou napádané „rozhodnutie“ č. k. Kc 44/2012-7 z 3. apríla 2012 nie je „rozhodnutím“ generálnej prokuratúry, tak ako to tvrdí sťažovateľka, ale v skutočnosti ide o oznámenie (list) krajskej prokuratúry o spôsobe vybavenia podnetu sťažovateľky a spol. na podanie mimoriadneho dovolania.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Z uvedeného teda vyplýva, že každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 128/04).

Podľa § 34 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2).

Podľa § 34 ods. 2 zákona o prokuratúre ďalší opakovaný podnet v tej istej veci vybaví nadriadený prokurátor uvedený v odseku 1 len vtedy, ak obsahuje nové skutočnosti. Ďalším opakovaným podnetom sa rozumie v poradí tretí a ďalší podnet, v ktorom podávateľ podnetu prejavuje nespokojnosť s vybavením svojich predchádzajúcich podnetov v tej istej veci.

Ústavný súd aj v predchádzajúcich konaniach vyslovil právny názor, že vynechanie tohto prostriedku nápravy v rámci sústavy orgánov prokuratúry nemožno nahrádzať podaním sťažnosti v konaní pred ústavným súdom, pretože takto by sa obmedzila možnosť týchto orgánov vo vlastnej kompetencii nielen preveriť skutočnosti, ktoré tvrdí sťažovateľ, ale aj prijať opatrenia podľa zákona o prokuratúre, ktoré by účinne napomáhali odstráneniu procesných alebo faktických prekážok zákonného postupu (napr. I. ÚS 186/05, IV. ÚS 53/05, III. ÚS 295/2010).

Podľa právneho názoru ústavného súdu podanie opakovaného podnetu, prípadne ďalšieho opakovaného podnetu podľa príslušných ustanovení zákona o prokuratúre poskytujú sťažovateľovi účinnú ochranu jeho práv a slobôd (I. ÚS 112/06, II. ÚS 94/06, III. ÚS 343/08).

Vzhľadom na uvedené, keďže nebolo zistené, že by sa sťažovateľka opakovaným podnetom podaným generálnej prokuratúre domáhala preskúmania záverov krajskej prokuratúry, hoci jej to zákon o prokuratúre umožňoval, ústavný súd konštatuje, že sťažnosť sťažovateľky je predčasná, a ústavný súd ju preto musel odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre neprípustnosť.

Okrem toho ústavný súd nad rámec v súvislosti s možnosťou využitia mimoriadneho dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku konštatuje, že právo podať tento mimoriadny opravný prostriedok je právom generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“), a nie nárokovateľným právom účastníka konania. Zákonné predpoklady na podanie mimoriadneho dovolania sú upravené v ustanoveniach § 243e a nasl. Občianskeho súdneho poriadku, z ktorých jednoznačne vyplýva, že ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorého využitie ako procesného inštitútu patrí výlučne generálnemu prokurátorovi. To znamená, že nejde o základné právo sťažovateľky, ktoré by bolo možné zahrnúť pod čl. 46 ods. 1 ústavy.

Podľa judikatúry ústavného súdu na vyhovenie podnetu fyzických osôb alebo právnických osôb na podanie mimoriadneho dovolania neexistuje právny nárok, t. j. osobe,

ktorá takýto podnet podala, nevzniká právo na jeho prijatie, resp. akceptovanie, a teda generálny prokurátor nemá povinnosť takémuto podnetu vyhovieť. Je na voľnej úvahe generálneho prokurátora rozhodnúť o tom, či podá alebo nepodá mimoriadne dovolanie. Ústavný súd v tejto súvislosti viackrát vyslovil, že oprávnenie na podanie mimoriadneho dovolania nemá charakter práva, ktorému je poskytovaná ústavnoprávna ochrana (I. ÚS 19/01, II. ÚS 176/03, IV. ÚS 344/04, II. ÚS 144/05, I. ÚS 147/2010).

Vzhľadom na uvedené teda nevyužitím práva generálneho prokurátora podať proti rozhodnutiam všeobecných súdov mimoriadne dovolanie nemôže dôjsť k porušeniu základného práva účastníka konania na súdnu ochranu, keďže platná zákonná úprava nezakladá účastníkovi konania právo (právny nárok) na vyhoviecie jeho podnetu na podanie mimoriadneho dovolania zo strany generálneho prokurátora, takže prípadnú sťažnosť účastníka konania v tomto smere ústavný súd považuje za zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napadnutého „rozhodnutia“, ako aj rozhodnutie o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia a úhrady trov konania je viazané na vyslovenie porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľky (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o týchto častiach sťažnosti už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. júna 2012